

اثربخشی برنامه‌ی آموزش مهارت‌های زندگی به منظور پیشگیری از مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی دکتر فرهاد طارمیان^۱، دکتر امیر هوشنگ مهریار^۲

نویسنده‌ی مسئول: زنجان، دانشگاه علوم پزشکی، گروه روان‌پزشکی، taremian@zums.ac.ir

دریافت: ۸۷/۵/۷ پذیرش: ۸۷/۱۱/۶

چکیده

زمینه و هدف: رویکرد مهارت‌های زندگی به دلیل پشتوانه‌ی نظری و پژوهشی مستحکم خود، از اهمیت فراوانی در پیشگیری از مصرف مواد مخدر برخوردار است. مجموعه‌ی "آموزش مهارت‌های زندگی" که توسط دکتر بوتوین تهیه شده، بر مبنای همین رویکرد است. با توجه به خلا موجود در زمینه‌ی وجود یک برنامه‌ی پیشگیرانه‌ی مؤثر در مدارس، در این پژوهش، اثربخشی برنامه‌ی "آموزش مهارت‌های زندگی" مورد بررسی قرار گرفت.

روش بررسی: ۱۸۶۲ نفر از دانش‌آموز دختر و پسر شهر و شهرستان‌های تهران که در کلاس اول راهنمایی مشغول به تحصیل بودند، در دو گروه آزمایشی و کنترل انتخاب شدند. دانش‌آموزان گروه آزمایش در کلاس‌های آموزش مهارت‌های زندگی شرکت کردند ولی دانش‌آموزان گروه کنترل این کلاس‌ها را نگذرانند. دو گروه از طریق اجرای پرسش‌نامه‌ی تندرستی و رفتار سالم دکتر بوتوین بر اساس آزمون آماری تی گروه‌های مستقل و وابسته با یکدیگر مقایسه شدند.

یافته‌ها: میانگین نمرات دانش‌آموزان به لحاظ افزایش اطلاعات درباره‌ی مواد، تغییر نگرش نسبت به مواد و کسب مهارت‌های مورد نظر در مرحله‌ی پس‌آزمون، تفاوت معنی‌داری با همین نمرات در مرحله‌ی پیش‌آزمون داشت.

نتیجه‌گیری: آموزش مهارت‌های زندگی سبب افزایش سطح مهارت‌های دانش‌آموزان گروه آزمایش شد. از این رو به نظر می‌رسد این برنامه می‌تواند به منزله‌ی یک عامل حفاظت‌کننده، سبب کاهش مصرف مواد مخدر در سال‌های بعد شود.

واژگان کلیدی: مهارت‌های زندگی، بوتوین، پیشگیری، مصرف مواد، دانش‌آموز

مقدمه

مطالعات و پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه‌ی سوء مصرف مواد، حاکی از پدید آمدن مجموعه‌ای از روش‌های پیشگیری است که تأکید بسیاری بر رشد مهارت‌های شخصی و

دیدگاه کاهش تقاضا (Demand Reduction) در زمینه‌ی مصرف مواد، در اندک زمان شکل‌گیری و رشد خود چشم‌انداز امیدبخشی را به نمایش گذاشته است (۱).

۱- دکترای روانشناسی بالینی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی زنجان

۲- دکترای روانشناسی بالینی، استاد مؤسسه عالی آموزش و پژوهش در مدیریت و برنامه‌ریزی